

На основу члана 17. став 4, члана 239. и члана 265. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др. закон, 83/18 и 9/20),  
Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

## **ПРАВИЛНИК о пријављивању догађаја у цивилном ваздухопловству**

### **Предмет Правилника**

#### **Члан 1.**

Овим правилником ближе се уређују догађаји који се пријављују, лица која су обавезна да пријаве догађај, начин на који се пријављују, обрађују, штите, чувају, користе и размењују подаци о догађајима и начин на који се образује и води база података о догађајима.

### **Преузимање прописа Европске уније**

#### **Члан 2.**

Овим правилником се у домаће законодавство преузимају:

1) Уредба (ЕУ) бр. 376/2014 Европског парламента и Савета од 3. априла 2014. године о пријављивању, анализи и праћењу догађаја у цивилном ваздухопловству, о измени Уредбе (ЕУ) бр. 996/2010 Европског парламента и Савета и о стављању ван снаге Директиве 2003/42/ЕЗ Европског парламента и Савета и Уредбе Комисије (ЕЗ) бр. 1321/2007 и (ЕЗ) бр. 1330/2007, измењена Уредбом (ЕУ) 2018/1139 Европског парламента и Савета од 4. јула 2018. године о заједничким правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Агенције Европске уније за безбедност ваздушног саобраћаја. Ова уредба дата је у Прилогу 1, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

2) Сprovedбена уредба Комисије (ЕУ) 2015/1018 од 29. јуна 2015. године о утврђивању листе којом се класификују догађаји у цивилном ваздухопловству који се обавезно пријављују у складу са Уредбом 376/2014 Европског парламента и Савета. Ова уредба дата је у Прилогу 2, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

### **Значење израза**

#### **Члан 3.**

Поједини изрази који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

1) *Агенција* је Агенција Европске уније за безбедност ваздушног саобраћаја (EASA);

2) *орган надлежан за безбедносне истраге* у Републици Србији је Центар за истраживање несрећа у саобраћају, у складу са законом којим се регулише истраживање несрећа у ваздушном, железничком и водном саобраћају;

3) *Уредба (ЕЗ) бр. 216/2008* је Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008 од 20. фебруара 2008. године о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја, којом се укидају Упутство Савета 91/670/ЕЕЗ, Уредба (ЕЗ) бр. 1592/2002 и Упутство 2004/36/ЕЗ. Ова уредба је у Републици Србији примењена Правилником о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 23/12 и 104/17);

4) *Уредба (ЕЗ) бр. 1008/2008* је Уредба (ЕЗ) бр. 1008/2008 Европског парламента и Савета од 24. септембра 2008. године о заједничким правилима за обављање авио-превоза у Заједници. Ова уредба је у Републици Србији примењена Правилником о оперативној дозволи и заједничким правилима за обављање јавног авио-превоза („Службени гласник РС”, бр. 54/12 и 76/13);

5) *Уредба (ЕУ) бр. 996/2010* је Уредба (ЕУ) бр. 996/2010 Европског парламента и Савета од 20. октобра 2010. године о истраживању и спречавању удеса и незгода у цивилном ваздухопловству којом се укида Директива 94/56/ЕС. Ова уредба је у Републици Србији примењена Законом о истраживању несрећа у ваздушном, железничком и водном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 66/15 и 83/18);

6) *Уредба (ЕУ) бр. 2018/1139* је Уредба Европског парламента и Савета (ЕУ) бр. 2018/1139 од 4. јула 2018. године о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја, о измени Уредбе (ЕЗ) бр. 2011/2005, Уредбе (ЕЗ) бр. 1008/2008, Уредбе (ЕУ) бр. 996/2010, Уредбе (ЕУ) бр. 376/2014 и Директиве 2014/30/ЕУ и 2014/53/ЕУ Европског парламента и Савета и о стављању ван снаге Уредбе (ЕЗ) бр. 552/2004 и Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008 Европског парламента и Савета и Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 3922/91. Упућивање на ову уредбу у Прилогу 1. овог правилника, до њене примене у Републици Србији, сматраће се упућивањем на Уредбу (ЕЗ) бр. 216/2008.

Остали изрази који се користе у овом правилнику имају значења која су наведена у Прилогу 1. овог правилника.

Појам „држава чланица” који се користи у прилогу овог правилника тумачи се сагласно тачкама 2. и 3. Анекса II ЕСАА споразума.

Појмови „надлежни орган”, „надлежни орган државе чланице”, „контактна тачка” и „национална цивилна ваздухопловна власт” који се користе у прилогу овог правилника тумаче се као Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије.

## **Сврха пријављивања догађаја**

### **Члан 4.**

Пријављивање догађаја има за сврху унапређење безбедности и обезбеђивања у ваздухопловству посредством достављања, прикупљања, похрањивања, заштите, размене, ширења и анализе одговарајућих информација у вези са безбедношћу цивилног ваздухопловства.

Циљ пријављивања догађаја је спречавање удеса и озбиљних незгода, а не приписивање кривице или одговорности.

## **Обавезно пријављивање догађаја**

### **Члан 5.**

Догађаји који се обавезно пријављују наведени су у члану 4. став 1. Уредбе (ЕУ) бр. 376/2014 из Прилога 1. овог правилника, док је њихова детаљна класификација садржана у анексима I-V Сprovedбене уредбе Комисије (ЕУ) 2015/1018 из Прилога 2. овог правилника.

Лица која су обавезна да пријаве догађај наведена су у члану 4. став 6. Уредбе (ЕУ) бр. 376/2014.

Лица из става 2. овог члана пријављују догађај ваздухопловном субјекту - организацији са седиштем у Републици Србији која их запошљава, уговара или користи њихове услуге, посредством система који је тај ваздухопловни субјект успоставио или, ако тај систем није успостављен, Директорату.

Ваздухопловни субјект из става 3. овог члана коме је пријављен догађај дужан је да догађај пријави Директорату, као и да поступи у складу са чланом 13. Уредбе (ЕУ) бр. 376/2014.

У случају да ваздухопловни субјект из става 3. овог члана поседује сертификат који је издала *EASA*, догађај се пријављује и *EASA*.

У случају из става 3. овог члана пријављивање догађаја се врши у што краћем року, а најкасније 72 сата од сазнања лица за догађај, осим ако то није могуће услед постојања изузетних околности, у ком случају се пријављивање врши чим то буде могуће.

У случају из ст. 4. и 5. овог члана пријављивање догађаја се врши у што краћем року, а најкасније 72 сата од сазнања ваздухопловног субјекта за догађај.

### **Добровољно пријављивање**

#### **Члан 6.**

Поред обавезног пријављивања догађаја из члана 5. овог правилника, свако лице може добровољно да пријави ваздухопловном субјекту или Директорату и било који други догађај и информацију у вези са безбедношћу, ако сматра да такав догађај, односно информација, може да представља стварни или потенцијални ризик по безбедност у ваздухопловству.

Ваздухопловни субјект обавештава Директорат о догађајима и информацијама из става 1. овог члана које је прикупио посредством добровољног пријављивања догађаја, а у погледу којих је закључио да могу да представљају стварни или потенцијални ризик по безбедност у ваздухопловству.

### **Начин пријављивања догађаја Директорату**

#### **Члан 7.**

Догађаје чије је пријављивање обавезно ваздухопловни субјекти пријављују Директорату коришћењем интернет апликације Директората за пријаву и обраду догађаја.

Изузетно од става 1. овог члана, ако ваздухопловни субјект нема техничке могућности да пријави догађај на начин прописан у ставу 1. овог члана, пријављивање догађаја се врши на обрасцу за пријаву догађаја који је доступан на интернет страници Директората.

### **Чување података**

#### **Члан 8.**

Ваздухопловни субјект који је био учесник у одређеном догађају из члана 5. овог правилника дужан је да податке који могу да укажу на узроке тог догађаја чува у складу са прописима који регулишу област у којој ваздухопловни субјект обавља своју делатност.

### **Прелазна одредба**

#### **Члан 9.**

Одредбе овог правилника које се односе на приступ подацима садржаним у Европској централној бази података, као и одредбе које се односе на програмски пакет (*software*) базе података о догађајима, примењиваће се од дана када Републици Србији буде омогућен потпуни приступ централној бази података у циљу уношења и преузимања података и информација, односно приступ програмској опреми коју развија Европска комисија.

**Престанак важења других прописа**

**Члан 10.**

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о пријављивању догађаја у цивилном ваздухопловству („Службени гласник РС”, бр. 54/12 и 86/16).

**Ступање на снагу правилника**

**Члан 11.**

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 5/1-01-0011/2020-0001

У Београду, 30. октобра 2020. године

Директор

**Мирјана Чизмаров**

**Уредба (ЕУ) бр. 376/2014 Европског парламента и Савета од 3. априла 2014. године о пријављивању, анализи и праћењу догађаја у цивилном ваздухопловству, о измени Уредбе (ЕУ) бр. 996/2010 Европског парламента и Савета и о стављању ван снаге Директиве 2003/42/ЕЗ Европског парламента и Савета и Уредбе Комисије (ЕЗ) бр. 1321/2007 и (ЕЗ) бр. 1330/2007**

**Члан 1.**

**Циљеви**

1. Циљ ове уредбе је унапређење безбедности у ваздухопловству посредством пријављивања, прикупљања, похрањивања, заштите, размене, ширења и анализе одговарајућих информација у вези са безбедношћу цивилног ваздухопловства.

Овом уредбом се обезбеђује:

а) да се, ако је потребно, правремено предузимају безбедносне мере на основу анализе прикупљених информација;

б) стална доступност информација у вези са безбедношћу увођењем правила о поверљивости и о одговарајућем коришћењу информација, као и посредством усклађене и побољшане заштите лица која пријављују догађај и лица наведених у пријавама догађаја; и

ц) да се безбедносни ризици у ваздухопловству разматрају и решавају на нивоу Уније и на националном нивоу.

2. Циљ пријављивања догађаја је превенција удеса и незгода, а не приписивање кривице или одговорности.

**Члан 2.**

**Дефиниције**

У сврху ове уредбе, употребљени изрази имају следеће значење:

1) *лице које пријављује догађај* је физичко лице које пријављује догађај или даје друге информације у вези са безбедношћу у складу са овом уредбом;

2) *ваздухоплов* је свака направа која се одржава у атмосфери услед реакције ваздуха, осим реакције ваздуха који се одбија од површине земље;

3) *незгода* је незгода у смислу Уредбе (ЕУ) бр. 996/2010;

4) *озбиљна незгода* је озбиљна незгода у смислу Уредбе (ЕУ) бр. 996/2010;

5) *удес* је удес у смислу Уредбе (ЕУ) бр. 996/2010;

б) *информације из којих су уклоњени подаци о личности* су информације добијене из пријава догађаја из којих су уклоњени сви подаци о личности, као што су имена или адресе физичких лица;

7) *догађај* је сваки догађај који је повезан са безбедношћу, а који угрожава или који би, ако се не отклони или ако се пренебрегне, могао да угрози ваздухоплов, лица која се налазе у њему или било које друго лице, а који, нарочито, обухвата удес или озбиљну незгоду;

8) *организација* је свака организација која обезбеђује производе који се користе у ваздухопловству и/или запошљава, уговара или користи услуге лица која су дужна да пријаве догађај у складу са чланом 4. став б;

9) *анонимизација* је уклањање из пријаве догађаја свих података о личности који се односе на лице које пријављује догађај и на лица наведена у пријави догађаја и свих података, укључујући и назив организације повезане с догађајем, који би могли да

открију идентитет лица које пријављује догађај или треће стране или на основу којих се такве информације могу закључити из пријаве догађаја;

10) *опасност* је ситуација или предмет који могу да проузрокују смрт или повреду лица, оштећење опреме или структуре, губитак материјала или смањење способности за обављање предвиђене функције;

11) *орган надлежан за безбедносне истраге* је стални национални орган надлежан за безбедносне истраге у цивилном ваздухопловству који спроводи или надзире безбедносне истраге наведене у члану 4. Уредбе (ЕУ) бр. 996/2010;

12) *култура правичности (just culture)* је култура у којој се непосредни извршиоци или друга лица не кажњавају за радње, пропусте или одлуке које донесу, а које су сразмерне њиховом искуству и обучености, а није реч о грубој непажњи, намерном кршењу прописа и деструктивној радњи;

13) *контакт тачка* је:

а) надлежни орган кога именује свака држава чланица у складу са чланом 6. став 3, ако захтев за добијање информација поднесе заинтересована страна основана у држави чланици;

б) Комисија, ако захтев за добијање информација поднесе заинтересована страна основана изван Уније;

14) *заинтересована страна* је свако физичко или правно лице или званично тело, без обзира на то да ли има својство правног лица или не, које може да учествује у унапређењу безбедности ваздушног саобраћаја тако што има приступ информацијама о догађајима размењеним између држава чланица и које спада у једну од категорија заинтересованих страна из Анекса II;

15) *државни програм за безбедност* је скуп правних аката и мера чији је циљ управљање безбедношћу у цивилном ваздухопловству у држави чланици;

16) *Европски план безбедности у ваздухопловству* је процена безбедносних питања и повезани акциони план на европском нивоу;

17) *Европски програм безбедности у ваздухопловству* је скуп прописа Уније, мера и поступака који се користе за управљање безбедношћу у цивилном ваздухопловству на европском нивоу;

18) *систем управљања безбедношћу* је систематски приступ управљању безбедношћу у ваздухопловству, укључујући неопходне организационе структуре, одговорности, политике и поступке и обухвата сваки систем управљања који се, самостално или заједно са другим системима управљања организације, односи на управљање безбедношћу.

### **Члан 3.**

#### **Предмет и област примене**

1. Овом уредбом утврђују се правила о:

а) пријављивању догађаја који угрожавају или који би, ако се не отклоне или се пренебрегну, могли да угрозе ваздухоплов, лица која се налазе у њему или било које друго лице, опрему или објекат који утичу на рад ваздухоплова и о пријављивању других релевантних информација у вези са безбедношћу у том контексту;

б) анализи и праћењу пријављених догађаја и других информација у вези са безбедношћу;

ц) заштити стручног особља у ваздухопловству;

д) одговарајућем коришћењу прикупљених информација у вези са безбедношћу;

е) уношењу информација у Европску централну базу података; и

ф) ширењу анонимизованих информација заинтересованим странама у циљу обезбеђивања података који су им потребни за унапређење безбедности у ваздухопловству.

2. Ова уредба примењује се на догађаје и друге информације које се односе на безбедност цивилних ваздухоплова на које се примењује Уредба (ЕУ) бр. 2018/1139 Европског парламента и Савета.

Ова уредба се не примењује на догађаје и друге информације које се односе на безбедност, а који укључују беспилотне ваздухоплове за које се не захтева сертификат или изјава на основу члана 56. ст. 1. и 5. Уредбе бр. 2018/1139, изузев ако је последица догађаја или друге информације повезане са безбедношћу који укључују такве беспилотне ваздухоплове била смрт или озбиљна повреда лица или су укључивали ваздухоплов који није беспилотни ваздухоплов.

Државе чланице могу да одлуче да примењују ову уредбу и на оне догађаје и друге информације које се односе на безбедност, а који укључују ваздухоплове на које се не примењује Уредба (ЕУ) бр. 2018/1139.

#### **Члан 4.**

##### **Обавезно пријављивање**

1. Догађаје који могу да представљају значајан ризик по безбедност у ваздухопловству и који спадају у неку од следећих категорија морају да пријаве лица из става б. овог члана посредством система обавезног пријављивања догађаја у складу са овим чланом:

а) догађаји у вези са коришћењем ваздухоплова, као што су:

(i) догађаји у вези са сударима;

(ii) догађаји у вези са полетањем и слетањем;

(iii) догађаји у вези са горивом;

(iv) догађаји настали за време лета;

(v) догађаји у вези са комуникацијом;

(vi) догађаји који се односе на повреде, ванредне и друге критичне ситуације;

(vii) онеспособљеност посаде и други догађаји у вези са посадом;

(viii) догађаји који се односе на метеоролошке услове или који су у вези са обезбеђивањем;

б) догађаји који се односе на техничке услове, одржавање и поправку ваздухоплова, као што су:

(i) структурална оштећења;

(ii) кварови система;

(iii) проблеми који се односе на одржавање и поправке;

(iv) проблеми са погонском групом (укључујући моторе, елисе и системе ротора) и проблеми са помоћним уређајем за напајање;

ц) догађаји који се односе на услуге у ваздушној пловидби и опрему и уређаје за ваздушну пловидбу, као што су:

(i) судари, непосредна опасност од судара или могућност судара;

(ii) специфични догађаји у вези са управљањем ваздушним саобраћајем и пружањем услуга у ваздушној пловидби (ATM/ANS);

(iii) оперативни догађаји ATM/ANS;

д) догађаји који се односе на аеродроме и услуге на земљи, као што су:

(i) догађаји који се односе на аеродромске активности и објекте;

(ii) догађаји који се односе на прихват и отпрему путника, пртљага, поште и терета;

(iii) догађаји који се односе на земаљско опслуживање ваздухоплова и повезане услуге.

2. Свака организација основана у држави чланици успоставља систем обавезног пријављивања како би се олакшало прикупљање података о догађајима који се наводе у ставу 1. овог члана.

3. Свака држава чланица успоставља систем обавезног пријављивања како би се олакшало прикупљање података о догађајима, укључујући и податке о догађајима које прикупе организације у складу са ставом 2. овог члана.

4. Европска агенција за безбедност ваздушног саобраћаја (у даљем тексту: Агенција) успоставља систем обавезног пријављивања како би се олакшало прикупљање података о догађајима, укључујући и податке о догађајима које, у складу са ставом 2. овог члана, прикупе организације које је sertifikovala или одобрила Агенција.

5. Комисија у спроведбеним актима даје листу догађаја који се пријављују у складу са ставом 1. овог члана. Спроведбени акти усвајају се у складу са поступком разматрања из члана 19. став 2.

Комисија у спроведбеним актима даје и листу догађаја који се односе на ваздухоплове који нису сложени моторни ваздухоплови. Та листа је поједностављена верзија листе из става 1. тачка а) овог члана и, по потреби, прилагођава се карактеристикама те врсте ваздушног саобраћаја.

6. Следећа физичка лица подносе пријаве догађаја из става 1. овог члана посредством система који, у складу са ставом 2. овог члана, успостави организација која запошљава, уговара или користи услуге лица које пријављује догађај или, у недостатку тога, путем система који, у складу са ставом 3. овог члана, успостави држава чланица у којој је основана његова организација или држава која је издала, прихватила или конвертовала дозволу пилота или посредством система који, у складу са чланом 4. успостави Агенција:

а) пилот који управља ваздухопловом или, ако пилот који управља ваздухопловом није способан да пријави догађај, други члан посаде који је следећи у ланцу одговорности за лет који се обавља ваздухопловом регистрованим у држави чланици или ваздухопловом регистрованим изван Уније, који користи оператер над којим држава чланица врши надзор или оператер основан у Унији;

б) лице које учествује у пројектовању, производњи, праћењу континуиране пловидбености, одржавању или модификацији ваздухоплова или опреме или дела ваздухоплова, под надзором државе чланице или Агенције;

ц) лице које потписује потврду о провери пловидбености ваздухоплова или уверење о спремности за употребу ваздухоплова или опреме или дела ваздухоплова, под надзором државе чланице или Агенције;

д) лице које обавља послове за које треба да буде овлашћено од стране државе чланице као особље пружаоца услуга у ваздушном саобраћају којем су поверени послови које се односе на услуге у ваздушној пловидби или као особље пружаоца услуга информисања ваздухоплова у лету;

е) лице које обавља послове у вези са управљањем безбедношћу на аеродрому на који се примењује Уредба (ЕЗ) бр. 1008/2008 Европског парламента и Савета;

ф) лице које обавља послове у вези са уградњом, изменом, одржавањем, поправком, ремонтом, провером у лету или контролом опреме и уређаја за ваздушну пловидбу под надзором државе чланице;

г) лице које обавља послове земаљског опслуживања ваздухоплова, укључујући снабдевање горивом, припрему листе оптерећења, утовар, одлеђивање и вучу на аеродрому на који се односи Уредба (ЕЗ) бр. 1008/2008.



7. Лица наведена у ставу 6. овог члана пријављују догађаје у року од 72 сата од сазнања за догађај, осим ако их изузетне околности у томе спрече.

8. По обавештењу о догађају, свака организација основана у држави чланици која није обухваћена ставом 9. овог члана пријављује надлежном органу те државе чланице, наведеном у члану 6. став 3, податке о догађајима у складу са ставом 2. овог члана што је пре могуће, а најкасније 72 сата од сазнања за догађај.

9. По обавештењу о догађају, свака организација основана у држави чланици коју је Агенција сертифицивала или одобрила, извештава Агенцију о подацима о догађајима у складу са ставом 2. овог члана што је пре могуће, а најкасније 72 сата од сазнања за догађај.

## **Члан 5.**

### **Добровољно пријављивање**

1. Свака организација основана у држави чланици успоставља систем добровољног пријављивања догађаја како би се олакшало прикупљање:

а) података о догађајима који не могу да се обухвате системом обавезног пријављивања;

б) других информација у вези са безбедношћу које лице које пријављује догађај сматра стварном или потенцијалном опасношћу по безбедност у ваздухопловству.

2. Свака држава чланица успоставља систем добровољног пријављивања како би се олакшало прикупљање:

а) података о догађајима који не могу да се обухвате системом обавезног пријављивања;

б) других информација у вези са безбедношћу које лице које пријављује догађај сматра стварном или потенцијалном опасношћу по безбедност у ваздухопловству.

Систем, такође, укључује, али се не ограничава, на прикупљање информација које организације преносе у складу са ставом 6. овог члана.

3. Агенција мора да успостави систем добровољног пријављивања како би се олакшало прикупљање:

а) података о догађајима који не могу да се обухвате системом обавезног пријављивања;

б) других информација у вези са безбедношћу које лице које пријављује догађај сматра стварном или потенцијалном опасношћу по безбедност у ваздухопловству.

Систем, такође, укључује, али се не ограничава, на прикупљање информација које организација, коју је Агенција сертифицивала или одобрила, пренесе у складу са ставом 5. овог члана.

4. Систем добровољног пријављивања користи се за олакшавање прикупљања података о догађајима и информација у вези са безбедношћу које:

а) не подлежу обавезном пријављивању у складу са чланом 4. став 1;

б) подnose лица која нису наведена у члану 4. став 6.

5. Свака организација основана у држави чланици коју је Агенција сертифицивала или одобрила правовремено извештава Агенцију о подацима о догађајима и о информацијама у вези са безбедношћу које су прикупљене у складу са ставом 1. овог члана и које могу укључивати стварни или потенцијални ризик по безбедност у ваздухопловству.

6. Свака организација основана у држави чланици коју Агенција није сертифицивала или одобрила правовремено извештава надлежни орган те државе чланице, именован у складу са чланом 6. став 3, о подацима о догађајима и о другим информацијама у вези са безбедношћу које су прикупљене у складу са ставом 1. овог члана и које могу укључивати стварни или потенцијални ризик по безбедност ваздушног

саобраћаја. Државе чланице могу да захтевају од свих организација основаних на њиховој територији да достављају податке о свим догађајима, прикупљене у складу са ставом 1. овог члана.

7. Државе чланице, Агенција и организације могу да успоставе друге системе за прикупљање и обраду информација у вези са безбедношћу како би прикупиле податке о догађајима који можда нису обухваћени системима пријављивања из члана 4, као и ст. 1, 2. и 3. овог члана. Ти системи могу обухватити извештавање и других субјеката, поред оних из члана 6. став 3. и могу да укључе активно учешће:

- а) ваздухопловне индустрије;
- б) струковних организација ваздухопловног особља.

8. Информације добијене путем добровољног и обавезног пријављивања могу бити обједињене у један систем.

## **Члан 6.**

### **Прикупљање и похрањивање информација**

1. Свака организација основана у држави чланици именује једно или више лица да независно рукује прикупљањем, проценом, обрадом, анализом и похрањивањем података о догађајима који се пријављују у складу са чл. 4. и 5.

Поступање са пријавама се врши имајући у виду спречавање коришћења информација у сврхе које нису безбедност, правилну заштиту поверљивости идентитета лица које пријављује догађај и лица наведених у пријавама догађаја, као и унапређење „културе правичности”.

2. У договору са надлежним органом, мале организације могу да успоставе поједностављени механизам за прикупљање, процену, анализу и похрањивање података о догађајима. Оне могу да поделе ова задужења са организацијама исте врсте, поштујући правила о поверљивости и заштити у складу са овом уредбом.

3. Свака држава чланица именује један или више надлежних органа за успостављање механизма за независно прикупљање, процену, обраду, анализу и похрањивање података о догађајима о којима се извештава у складу са чл. 4. и 5.

Поступање са пријавама се врши имајући у виду спречавање коришћења информација у сврхе које нису безбедност, правилну заштиту поверљивости идентитета лица које пријављује догађај и лица наведених у пријавама догађаја, као и унапређење „културе правичности”.

Следећи органи могу да буду именовани у складу са ставом 1. овог члана, заједнички или посебно:

- а) национални орган цивилног ваздухопловства; и/или
- б) орган надлежан за безбедносне истраге; и/или

ц) друго независно тело или субјект основан у Унији којем је поверено обављање ових послова.

Ако држава чланица именује више од једног тела или субјекта, она именује једно од њих за контакт тачку за пренос информација из члана 8. став 2.

4. Агенција именује једно или више лица за успостављање механизма за независно прикупљање, процену, обраду, анализу и похрањивање података о догађајима који се пријављују у складу са чл. 4. и 5.

Поступање са пријавама се врши имајући у виду спречавање коришћења информација у сврхе које нису безбедност, правилну заштиту поверљивости идентитета лица које пријављује догађај и лица наведених у пријавама догађаја, као и унапређење „културе правичности”.

5. Организације похрањују у једну или више база података пријаве о догађајима састављене на основу података о догађајима прикупљених у складу са чл. 4. и 5.

6. Надлежни органи наведени у ставу 3. овог члана похрањују у једну или више националних база података пријаве о догађајима састављене на основу података о догађајима прикупљених у складу са чл. 4. и 5.

7. Релевантне информације о удесима и озбиљним незгодама које прикупи или изда орган надлежан за безбедносне истраге се, такође, похрањују у националну базу података.

8. Агенција похрањује у базу података пријаве о догађајима састављене на основу података о догађајима прикупљених у складу са чл. 4. и 5.

9. Органи надлежни за безбедносне истраге имају несметан приступ својој националној бази података наведеној у ставу 6. овог члана ради обављања својих дужности у складу са чланом 5. став 4. Уредбе (ЕУ) бр. 996/2010.

10. Органи држава чланица надлежни за цивилно ваздухопловство имају несметан приступ својој националној бази података из става 6. овог члана ради обављања својих дужности у вези са безбедношћу.

## Члан 7.

### Квалитет и садржај пријава догађаја

1. Пријаве догађаја из члана 6. садрже, као минимум, податке наведене у Анексу I.

2. Пријаве догађаја из члана 6. ст. 5, 6. и 8. садрже класификацију безбедносних ризика за те догађаје. Надлежни орган државе чланице или Агенција ту класификацију разматра и, ако је потребно, мења и одобрава у складу са заједничком Европском шемом класификације ризика из става 5. овог члана.

3. Организације, државе чланице и Агенција успостављају поступке провере квалитета података како би се побољшала конзистентност података, нарочито између првобитно прикупљених информација и пријава догађаја похрањених у бази података.

4. Базе података из члана 6. ст. 5, 6. и 8. користе формате података који су:

а) стандардизовани да олакшају размену информација; и

б) компатибилни са софтвером *ECCAIRS*-а и са *ADREP* таксономијом.

5. Комисија, у блиској сарадњи са државама чланицама и Агенцијом, посредством мреже аналитичара за безбедност у ваздухопловству из члана 14. став 2, развија заједничку Европску шему класификације ризика како би омогућила организацијама, државама чланицама и Агенцији да класификују догађаје у погледу безбедносних ризика. При томе, Комисија узима у обзир потребу за усаглашеношћу са постојећим шемама класификације ризика.

Комисија развија ту шему до 15. маја 2017. године.

6. Комисија је овлашћена да доноси делегиране акте у складу са чланом 18. како би дефинисала заједничку Европску шему класификације ризика.

7. Спроведбеним актима Комисија усваја аранжмане за примену заједничке Европске шеме класификације ризика. Спроведбени акти доносе се у складу са поступком разматрања из члана 19. став 2.

8. Комисија и Агенција подржавају надлежне органе држава чланица у интеграцији података, што обухвата на пример:

а) уношење минимума информација из става 1;

б) класификацију ризика догађаја из става 2; и

ц) утврђивање поступака провере квалитета података из става 3.

Комисија и Агенција пружају подршку тако што доприносе усклађивању поступака уношења података у државама чланицама, посебно обезбеђујући особљу у телима и субјектима наведеним у члану 6. ст. 1, 3. и 4:

а) смернице;

- б) радионице; и
- ц) одговарајућу обуку.

## Члан 8.

### Европска централна база података

1. Комисија управља Европском централном базом података како би се похраниле све пријаве догађаја прикупљене у Унији.
2. У договору са Комисијом, свака држава чланица ажурира Европску централну базу података преносећи у њу све информације у вези са безбедношћу које су похрањене у националним базама података из члана 6. став 6.
3. Агенција се са Комисијом усаглашава око техничких протокола за пренос свих пријава догађаја које Агенција прикупи сходно Уредби (ЕЗ) бр. 216/2008 и њеним спроведбеним правилима у Европску централну базу података, посебно догађаја похрањених у Интернету систему извештавања о догађајима (*IORS*), као и информација прикупљених у складу са чланом 4. став 9. и чланом 5. став 5.
4. Путем спроведбених аката Комисија усваја мере за управљање Европском централном базом података из ст. 1. и 2. овог члана. Спроведбени акти усвајају се у складу са поступком разматрања из члана 19. став 2.

## Члан 9.

### Размена информација

1. Државе чланице и Агенција учествују у размени информација у вези са безбедношћу које су похрањене у њиховим базама података о догађајима, стављају их на располагање надлежним органима других држава чланица, Агенцији и Комисији, посредством Европске централне базе података.  
Пријаве догађаја уносе се у Европску централну базу података најкасније 30 дана од њиховог уношења у националне базе података.  
Пријаве догађаја ажурирају се додатним информацијама у вези са безбедношћу кад год је то неопходно.
2. Државе чланице, такође, преносе информације које се односе на удесе и озбиљне незгоде у Европску централну базу података на следећи начин:
  - а) у току истраге: прелиминарно утврђене чињенице о удесима и озбиљним незгодама;
  - б) по завршетку истраге:
    - (i) коначни извештај о истрази; и
    - (ii) ако постоји, сажетак коначног извештаја о истрази на енглеском језику.
3. Држава чланица или Агенција прослеђује све битне информације које су у вези са безбедношћу одговарајућем надлежном органу државе чланице или Агенцији што је пре могуће ако током прикупљања података о догађајима или похрањивања пријава догађаја или анализе у складу са чланом 13. став 6. уочи питања у вези са безбедношћу за које сматра:
  - а) да су од интереса за друге државе чланице или за Агенцију; или
  - б) да могу да захтевају предузимање безбедносне мере од стране других држава чланица или Агенције.

## Члан 10.

### Ширење информација похрањених у Европској централној бази података

1. Сваки субјект којем је поверено регулисање безбедности у цивилном ваздухопловству или сваки орган надлежан за безбедносне истраге у оквиру Уније има

безбедан потпуни електронски приступ информацијама о догађајима садржаним у Европској централној бази података.

Наведене информације се користе у складу са чл. 15. и 16.

2. Заинтересоване стране наведене у Анексу II могу да траже приступ одређеним информацијама садржаним у Европској централној бази података.

Заинтересоване стране основане у Унији упућују захтеве за приступ информацијама контакт тачки државе чланице у којој су основане.

Заинтересоване стране основане изван Уније упућују своје захтеве Комисији.

Комисија обавештава одговарајући надлежни орган државе чланице да је захтев поднет у складу са овим чланом.

3. На основу члана 15. став 2. Уредбе (ЕУ) бр. 996/2010, информације садржане у Европској централној бази података које се односе на безбедносне истраге које су у току и које се спроведе у складу са том уредбом, не смеју да се открију заинтересованим странама на основу овог члана.

4. Из безбедносних разлога, заинтересованим странама неће бити одобрен директан приступ Европској централној бази података.

## **Члан 11.**

### **Обрада захтева и одлука**

1. Захтеви за добијање информација садржаних у Европској централној бази података подносе се на обрасцима које одобри контакт тачка. Обрасци обавезно садрже елементе утврђене у Анексу III.

2. Контакт тачка која прима захтев проверава:

а) да ли је захтев поднела заинтересована страна;

б) да ли је надлежна за поступање по захтеву.

Ако контакт тачка утврди да је друга држава чланица или Комисија надлежна за поступање по захтеву, прослеђује га тој држави чланици или Комисији, у зависности од случаја.

3. Контакт тачка која прими захтев процењује у сваком појединачном случају да ли је захтев основан и остварив.

Контакт тачка може дати информације заинтересованој страни у писаном облику или безбедним електронским средством комуникације.

4. Ако је захтев прихваћен, контакт тачка одређује обим и ниво информација које ће доставити. Не доводећи у питање чл. 15. и 16, информације се ограничавају на оно што је наведено у захтеву.

Информације које се не односе на опрему, рад или подручје деловања заинтересоване стране достављају се само као обједињене или у анонимизованом облику. Информације које се не достављају као обједињене могу се дати заинтересованој страни ако она обезбеди детаљно писано образложење. Те информације користе се у складу са чл. 15. и 16.

5. Контакт тачка обезбеђује заинтересованим странама наведеним у Анексу II тачка б) само информације које се односе на опрему, рад или подручје деловања заинтересоване стране.

6. Контакт тачка која прими захтев заинтересованих страна наведених у Анексу II тачка а) може донети јединствену одлуку да тој заинтересованој страни редовно пружа информације, под условом:

а) да се тражене информације односе на опрему, рад или подручје деловања заинтересоване стране;

б) да се јединственом одлуком не одобрава приступ целокупном садржају базе података;

ц) да се јединствена одлука односи само на анонимизоване информације.

7. Заинтересоване стране користе информације добијене у складу са овим чланом:

а) само у сврху наведену у обрасцу захтева која треба да буде у складу са циљем ове уредбе који је прописан у члану 1; и

б) не сме да обелодани примљене информације без писмене сагласности даваоца информација и предузима неопходне мере да обезбеди одговарајућу поверљивост тих информација.

8. Одлука о ширењу информација у складу са овим чланом ограничава се на оно што се изричито захтева за потребе њиховог корисника.

## **Члан 12.**

### **Евиденција захтева и размена информација**

1. Контакт тачка евидентира све примљене захтеве и предузете мере у складу са тим захтевима.

Информације се благовремено шаљу Комисији кад се прими захтев и/или предузме мера.

2. Комисија свим контакт тачкама ставља на располагање ажурирани списак захтева које су примиле и мера које су предузеле контакт тачке и Комисија.

## **Члан 13.**

### **Анализа и праћење догађаја на националном нивоу**

1. Свака организација основана у држави чланици развија поступак за анализу догађаја прикупљених у складу са чланом 4. став 2. и чланом 5. став 1. како би препознала безбедносне ризике повезане са идентификованим догађајима или групама догађаја.

На основу те анализе, свака организација одређује одговарајуће корективне или превентивне мере неопходне за побољшање безбедности у ваздухопловству.

2. Ако организација основана у држави чланици после анализе из става 1. одреди одговарајуће корективне или превентивне мере неопходне за решавање стварних или могућих проблема у погледу безбедности у ваздухопловству, дужна је:

а) да благовремено спроведе ту меру; и

б) да утврди поступак за праћење примене и делотворности те мере.

3. Свака организација основана у држави чланици редовно обезбеђује својим запосленима и особљу ангажованом по уговору информације које се односе на анализу и праћење догађаја за које се предузимају превентивне и корективне мере.

4. Ако организација основана у држави чланици, на коју се не односи став 5, уочи стварни или могући ризик по безбедност у ваздухопловству на основу анализе догађаја или групе догађаја пријављених у складу са чланом 4. став 8. и чланом 5. став 6, она надлежном органу те државе чланице, у року од 30 дана од дана када је лице које обавештава послало обавештење о догађају, доставља:

а) прелиминарне резултате анализе извршене у складу са ставом 1, ако их има; и

б) мере које је потребно предузети у складу са ставом 2.

Организација је дужна да, ако је потребно, извештава о коначним резултатима анализе чим они буду доступни и, по правилу, најкасније три месеца од дана обавештења о догађају.

Надлежни орган државе чланице може да захтева да му организације доставе прелиминарне или коначне резултате анализе сваког догађаја о којем је обавештен, али за које није примио накнадни извештај или је примио само прелиминарне резултате.

5. Ако организација основана у држави чланици и коју је Агенција сертифицивала или одобрила уочи стварни или могући ризик по безбедност у ваздухопловству на основу анализе догађаја или групе догађаја пријављених у складу са чланом 4. став 9. и чланом

5. став 5, она Агенцији, у року од 30 дана од дана када је лице које обавештава послало обавештење о догађају, доставља:

а) прелиминарне резултате анализе извршене у складу са ставом 1. овог члана, ако их има; и

б) мере које је потребно предузети у складу са ставом 2. овог члана.

Организација коју је Агенција сертифицивала или одобрила доставља Агенцији коначне резултате анализе, ако је потребно, чим они буду доступни и, по правилу, најкасније три месеца од дана обавештења о догађају.

Агенција може да захтева од организација да јој доставе прелиминарне или коначне резултате анализе сваког догађаја о којем је обавештена, али за које није примила накнадни извештај или је примила само прелиминарне резултате.

6. Свака држава чланица и Агенција развијају поступак анализе информација које се односе на догађаје који им се директно пријављују у складу са чланом 4. став 6. и чланом 5. ст 2. и 3. како би се утврдили безбедносни ризици повезани са тим догађајима.

На основу те анализе, свака организација одређује одговарајуће корективне или превентивне мере које су неопходне за побољшање безбедности у ваздухопловству.

7. Ако после анализе из става 6. овог члана држава чланица или Агенција одреде одговарајуће корективне или превентивне мере за решавање стварних или могућих недостатака у погледу безбедности у ваздухопловству, дужне су:

а) да благовремено спроведу ту меру; и

б) да утврде поступак за праћење примене и делотворности тих мера.

8. За сваки догађај или групу догађаја који се прате у складу са ст. 4. и 5. овог члана, свака држава чланица и Агенција имају увид у анализу и на одговарајући начин прате радње које предузимају организације за које је свака од њих одговорна.

Ако држава чланица или Агенција закључе да су примена и делотворност пријављене мере неодговарајуће за решавање стварних или могућих недостатака у погледу безбедности, старају се о томе да се спроведу додатне одговарајуће мере и да их одговарајућа организација спроводи.

9. Ако је могуће, информације које се односе на анализу и праћење појединачних догађаја или група догађаја добијених у складу са овим чланом похрањују се у Европској централној бази података, у складу са чланом 8. ст. 2 и 3. благовремено и најкасније два месеца од њиховог похрањивања у националној бази података.

10. Државе чланице користе информације добијене из анализе пријаве догађаја како би одредиле мере које, ако постоје, треба да буду предузете у оквиру Државног програма за безбедност.

11. Да би се информисала јавност о нивоу безбедности у цивилном ваздухопловству, свака држава чланица, најмање једном годишње, објављује извештај о стању безбедности. Извештај о стању безбедности мора да садржи:

а) обједињене и анонимизоване информације о типу догађаја и информације у вези са безбедношћу које се пријављују преко њихових националних система обавезног и добровољног пријављивања;

б) утврђене трендове;

ц) предузете мере.

12. Државе чланице, такође, могу да објаве анонимизоване извештаје о догађајима и резултате анализе ризика.

## **Члан 14.**

### **Анализа и праћење догађаја на нивоу Уније**

1. Комисија, Агенција и надлежни органи држава чланица кроз сарадњу редовно учествују у размени и анализи информација садржаних у Европској централној бази података.

Не доводећи у питање захтеве који се односе на поверљивост утврђене у овој уредби, за појединачни случај, по потреби, могу се позвати посматрачи.

2. Комисија, Агенција и надлежни органи држава чланица сарађују кроз мрежу аналитичара безбедности у ваздухопловству.

Мрежа аналитичара безбедности у ваздухопловству доприноси унапређењу безбедности у ваздухопловству у Унији, нарочито вршењем анализе безбедности као подршке Европском програму безбедности у цивилном ваздухопловству и Европском плану безбедности у цивилном ваздухопловству.

3. Агенција подржава активности мреже аналитичара безбедности у ваздухопловству, на пример, пружајући помоћ у припреми и организацији састанака мреже.

4. Агенција укључује информације о резултатима анализе информација наведених у ставу 1. у годишњи извештај о безбедности из члана 15. став 4. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008.

## **Члан 15.**

### **Поверљивост и правилна употреба информација**

1. Државе чланице и организације, у складу са њиховим националним правом, као и Агенција, предузимају неопходне мере како би обезбедиле одговарајућу поверљивост података о догађајима које су примиле у складу са чл. 4, 5. и 10.

Свака држава чланица, свака организација основана у држави чланици или Агенција обрађују податке о личности само у мери која је неопходна у сврху ове уредбе, не доводећи у питање националне прописе којима се спроводи Директива 95/46/ЕЗ.

2. Не доводећи у питање одредбе које се односе на заштиту информација у вези са безбедношћу из чл. 12, 14. и 15. Уредбе (ЕУ) бр. 996/2010, информације из пријава догађаја користе се само у сврху за коју су прикупљене.

Државе чланице, Агенција и организације не смеју да чине доступним нити да користе информације о догађајима:

а) са циљем приписивања кривице или одговорности; или

б) у неку другу сврху, изузев у сврху одржавања или унапређења безбедности у ваздухопловству.

3. Комисија, Агенција и надлежни органи држава чланица, приликом извршења својих обавеза из члана 14. у вези са подацима садржаним у Европској централној бази података:

а) обезбеђују поверљивост информација; и

б) ограничавају коришћење информација само на оно што је неопходно за вршење њихових обавеза у погледу безбедности, без приписивања кривице или одговорности. У том смислу, информације се, пре свега, користе за управљање ризиком и за анализу трендова безбедности који могу довести до препорука или мера у погледу безбедности усмерених на решавање стварних или могућих недостатака у погледу безбедности.

4. Државе чланице старају се о томе да њихови надлежни органи из члана 6. став 3. и њихови надлежни правосудни органи међусобно сарађују на основу административних договора. Административним договорима настоји се да се обезбеди равнотежа између потребе за правилним применом права и потребе да информације у вези са безбедношћу буду стално доступне.



## Члан 16.

### Заштита извора информација

1. За потребе овог члана, „подаци о личности”, превасходно, обухватају имена или адресе физичких лица.

2. Свака организација основана у држави чланици обезбеђује да сви подаци о личности буду доступни особљу те организације које не спада у лица одређена у складу са чланом 6. став 1. само ако је то неопходно за истрагу догађаја ради унапређења безбедности у ваздухопловству.

Информације из којих су уклоњени подаци о личности шире се у оквиру организације, по потреби.

3. Свака држава чланица обезбеђује да се подаци о личности не евидентирају у националним базама података из члана 6. став 6. Информације из којих су уклоњени подаци о личности доступне су свим релевантним странама, да би им се, на пример, омогућило да испуњавају своје обавезе у вези са унапређењем безбедности у ваздухопловству.

4. Агенција обезбеђује да се подаци о личности никада не евидентирају у бази података Агенције из члана 6. став 8. Информације из којих су уклоњени подаци о личности доступне су свим релевантним странама, да би им се, на пример, омогућило да испуњавају своје обавезе у вези са унапређењем безбедности у ваздухопловству.

5. Државе чланице и Агенција не смеју бити спречене да предузимају мере неопходне за одржавање и унапређење безбедности у ваздухопловству.

6. Не доводећи у питање важеће национално кривично право, државе чланице неће покретати поступак за кршење прописа које је учињено без умишљаја или намере, за које су сазнале тако што им је било пријављено у складу са чл. 4. и 5.

Став 1. овог члана не примењује се на случајеве из става 10. овог члана. Државе чланице могу да задрже или усвоје мере за јачање заштите лица која пријављују догађај или лица наведених у пријавама догађаја. Државе чланице могу, нарочито, да примењују ово правило без изузетака наведених у ставу 10. овог члана.

7. Ако се дисциплински или управни поступци покрену према националном праву, информације садржане у пријавама догађаја не смеју да се користе против:

- а) лица која пријављују догађај; или
- б) лица наведених у пријавама догађаја.

Став 1. овог члана се не примењује на случајеве из става 10. овог члана.

Државе чланице могу да задрже или усвоје мере за јачање заштите лица која пријављују догађај или лица наведених у пријавама догађаја. Државе чланице могу, нарочито, да прошире ту заштиту на парничне или кривичне поступке.

8. Државе чланице могу да усвоје или задрже на снази прописе који обезбеђују виши ниво заштите лица која пријављују догађај или лица наведених у пријавама догађаја од оног који је утврђен у овој уредби.

9. Осим када се примењује став 10. овог члана, запослени и особље ангажовано по уговору који пријављују догађај или који су наведени у пријавама догађаја прикупљеним у складу са чл. 4. и 5. не смеју бити угрожени од стране својих послодаваца или организације за коју пружају услуге на основу информација које достави подносилац пријаве.

10. Заштита из ст. 6, 7. и 9. овог члана се не примењује:

- а) у случајевима злонамерног понашања;
- б) услед очигледног, тешког и озбиљног занемаривања очигледног ризика или озбиљног недостатка професионалне одговорности да се о томе побрине на начин који је неопходан у датим околностима, што доводи до наношења очекиване штете лицу или имовини или што озбиљно угрожава ниво безбедности у ваздухопловству.

11. Свака организација основана у држави чланици, у консултацији са представницима својих запослених, доноси интерна правила која описују како су начела „културе правичности”, посебно начело наведено у ставу 9. овог члана, гарантована и примењена у тој организацији.

Тело именовано у складу са ставом 12. овог члана може да тражи да прегледа интерна правила организације основане у његовој држави чланици пре њихове примене.

12. Свака држава чланица именује тело одговорно за примену ст. 6, 9. и 11. овог члана.

Запослени и особље ангажовано по уговору могу да пријаве том телу наводне повреде правила утврђених у овом члану. Запослени и особље ангажовано на основу уговора не смеју бити кажњени за пријављивање наводних повреда. Запослени и особље ангажовано на основу уговора могу да информишу Комисију о таквим повредама.

По потреби, именовано тело обавештава одговарајуће органе своје државе чланице о правним лековима или казнама у вези са применом члана 21.

13. Почев од 15. маја 2019. године и сваких наредних пет година, свака држава чланица шаље Комисији извештај о примени овог члана, а посебно о активностима органа именованог у складу са ставом 12. овог члана. Извештај не сме да садржи податке о личности.

## **Члан 17.**

### **Ажурирање анекса**

Комисија је овлашћена да доноси делегиране акте у складу са чланом 18. како би:

а) ажурирала списак обавезних поља за податке у пријавама догађаја утврђеним у Анексу I где се, с обзиром на искуство у примени ове уредбе, промене показују као неопходне за побољшање безбедности у ваздухопловству;

б) ажурирала образац захтева за добијање информација из Европске централне базе података који је предвиђен у Анексу III како би се узело у обзир стечено искуство и нови развој;

ц) ускладила сваки анекс са софтвером *ECCAIRS-a* и *ADREP* таксономијом, као и са правним актима Уније и међународним споразумима.

У циљу ажурирања списка обавезних поља, Агенција и мрежа аналитичара безбедности у ваздухопловству из члана 14. став 2. достављају Комисији одговарајуће мишљење.

## **Члан 18.**

### **Делегирање овлашћења**

1. Овлашћење за доношење делегираних аката поверава се Комисији под условима утврђеним у овом члану.

2. Овлашћење за доношење делегираних аката из члана 7. став 6. и члана 17. даје се Комисији на рок од пет година од дана ступања на снагу ове уредбе. Комисија саставља извештај о делегираном овлашћењу најкасније девет месеци пре истека рока на које је дато. Делегирано овлашћење прећутно се продужава на исти рок, изузев ако се Европски парламент или Савет успротиве том продужењу најкасније три месеца пре истека рока.

3. Европски парламент или Савет у сваком тренутку могу опозвати делегирано овлашћење из члана 7. став 6. и члана 17. Одлуком о укидању престаје делегирано овлашћење наведено у тој одлуци. Одлука производи дејство наредног дана од дана њеног објављивања у Службеном листу Европске уније или касније, како је наведено у одлуци. Одлука не утиче на рок важења било ког делегираног акта који је на снази.

4. Чим донесе делегирани акт, Комисија о томе истовремено обавештава Европски парламент и Савет.

5. Делегирани акт донет у складу са чланом 7. став 6. и чланом 17. ступа на снагу ако у року од два месеца од обавештавања Европског парламента и Савета о том акту Европски парламент или Савет нису имали примедбе или ако су пре истека тог рока и Европски парламент и Савет обавестили Комисију да немају примедбе. Тај рок се продужава за два месеца на иницијативу Европског парламента или Савета.

#### **Члан 19.**

##### **Поступак Одбора**

1. Комисији помаже Одбор основан чланом 65. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008. Тај одбор је одбор у смислу Уредбе (ЕУ) бр. 182/2011.

2. Ако се упућује на овај став, примењује се члан 5. Уредбе (ЕУ) бр. 182/2011. Ако одбор не да мишљење, Комисија не доноси нацрт спроведбеног акта и примењује се члан 5. став 4. тачка 3. Уредбе (ЕУ) бр. 182/2011.

#### **Члан 20.**

##### **Пристап документима и заштита података о личности**

1. С изузетком чл. 10. и 11. којима се утврђују строжа правила о приступу подацима и информацијама садржаним у Европској централној бази података, ова уредба примењује се не доводећи у питање Уредбу (ЕЗ) бр. 1049/2001.

2. Ова уредба примењује се не доводећи у питање националне прописе којима се спроводи Директива 95/46/ЕЗ и у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 45/2001.

#### **Члан 21.**

##### **Казне**

Државе чланице утврђују правила о казнама за кршење ове уредбе. Предвиђене казне морају да буду делотворне, сразмерне и одвраћајуће. Државе чланице обавештавају Комисију о тим одредбама и свим накнадним изменама које утичу на њих.

#### **Члан 22.**

##### **Измена Уредбе (ЕУ) бр. 996/2010**

Члан 19. Уредбе (ЕУ) бр. 996/2010 брише се.

Међутим, тај члан се примењује до датума примене ове уредбе у складу са чланом 24. став 3.

#### **Члан 23.**

##### **Стављање ван снаге**

Директива 2003/42/ЕЗ, Уредба (ЕЗ) бр. 1321/2007 и Уредба (ЕЗ) бр. 1330/2007 стављају се ван снаге. Оне настављају да се примењују до датума примене ове уредбе у складу са чланом 24. став 3.

#### **Члан 24.**

##### **Ступање на снагу и примена**

1. Ова уредба ступа на снагу двадесетог дана од дана објављивања у Службеном листу Европске уније.

2. Најкасније до 16. новембра 2020. године Комисија објављује и доставља Европском парламенту и Савету извештај о примени ове уредбе. Овај извештај, нарочито, обухвата допринос ове уредбе смањењу броја удеса ваздухоплова и смртних

исхода повезаних са њима. Ако је потребно, Комисија на основу тог извештаја предлаже измене ове уредбе.

3. Ова уредба примењује се од 15. новембра 2015. године и не пре ступања на снагу спроведених аката наведених у члану 4. став 5. Члан 7. став 2. примењује се када ступе на снагу делегирани и спроведбени акти, којима се одређује и саставља заједничка Европска шема класификације ризика из члана 7. ст. 6. и 7.

Ова уредба је обавезујућа у целини и непосредно се примењује у свим државама чланицама.

## АНЕКС I

### СПИСАК ЗАХТЕВА ПРИМЕЊИВИХ НА ШЕМЕ ОБАВЕЗНОГ И ДОБРОВОЉНОГ ПРИЈАВЉИВАЊА ДОГАЂАЈА

*Напомена: Поља за податке морају да се попуне захтеваним информацијама. Ако надлежни органи држава чланица или Агенција не могу да унесу те информације јер их организација или лице које извештава нису доставили, у поља за податке може да се унесе „непознато”. Међутим, у циљу преношења одговарајуће информације, „непознато” треба, у највећој могућој мери, избегавати, а пријаву, када је то могуће, треба накнадно попунити информацијама.*

#### 1. ЗАЈЕДНИЧКА ОБАВЕЗНА ПОЉА ЗА ПОДАТКЕ

Приликом уноса у своје базе података информација о сваком догађају који се обавезно пријављује и, у највећој могућој мери, о сваком догађају који се добровољно пријављује, организације, државе чланице и Агенција се старају о томе да пријаве о догађајима евидентираним у њиховим базама података садрже најмање следеће информације:

- 1) наслов
  - наслов;
- 2) информације које се уносе
  - одговорни субјект,
  - број датотеке,
  - статус догађаја;
- 3) када
  - UTC датум;
- 4) где
  - држава/подручје догађаја,
  - локација догађаја;
- 5) класификација
  - класа догађаја,
  - категорија догађаја;
- 6) опис догађаја
  - језик описа догађаја,
  - опис догађаја;
- 7) догађаји
  - врста догађаја;
- 8) класификација ризика.

#### 2. ПОСЕБНА ОБАВЕЗНА ПОЉА ЗА ПОДАТКЕ

##### 2.1. Поља за податке који се односе на ваздухоплов

Приликом уноса информација у своје базе података о сваком догађају који се обавезно пријављује и, у највећој могућој мери, о сваком догађају који се добровољно пријављује, организације, државе чланице и Агенција се старају о томе да пријаве о

догађајима евидентираним у њиховим базама података садрже најмање следеће информације:

- 1) идентификациона ознака ваздухоплова
  - држава регистрације,
  - марка/модел/серија,
  - серијски број ваздухоплова,
  - ознаку регистрације ваздухоплова,
  - позивни знак;
- 2) операција ваздухоплова
  - оператер,
  - врста операције;
- 3) опис ваздухоплова
  - категорија ваздухоплова,
  - тип погонске групе,
  - група масе;
- 4) историја лета
  - последња тачка поласка,
  - планирано одредиште,
  - фаза лета;
- 5) временски услови
  - релевантни временски услови.

## **2.2. Поља за податке који се односе на услуге у ваздушној пловидби**

Приликом уноса у своје базе података информација о сваком догађају који се обавезно пријављује и, у највећој могућој мери, о сваком догађају који се добровољно пријављује, организације, државе чланице и Агенција се старају о томе да пријаве догађаја евидентираних у њиховим базама података садрже најмање следеће информације:

- 1) повезаност са *ATM*-ом
  - допринос *ATM*-а,
  - погођена услуга (утицај на услугу *ATM*);
- 2) назив *ATS* јединице.

### **2.2.1. Нарушавање норми раздвајања/губитак раздвајања и повреда ваздушног простора – одговарајуће поље**

Приликом уноса у своје базе података информација о сваком догађају који се обавезно пријављује и, у највећој могућој мери, о сваком догађају који се добровољно пријављује, организације, државе чланице и Агенција се старају о томе да пријаве догађаја евидентираних у њиховим базама података садрже најмање следеће информације:

- 1) ваздушни простор
  - врста ваздушног простора,
  - класа ваздушног простора,
  - назив *FIR/UIR*.

### **2.3. Поља за податке који се односе на аеродром**

Приликом уноса у своје базе података информација о сваком догађају који се обавезно пријављује и, у највећој могућој мери, о сваком догађају који се добровољно пријављује, организације, државе чланице и Агенција се старају о томе да пријаве догађаја евидентираних у њиховим базама података садрже најмање следеће информације:

- 1) индикатор локације (индикатор *ICAO* аеродрома);
- 2) локација аеродрома.

### **2.4. Поља за податке који се односе на оштећење ваздухоплова или повреде лица**

Приликом уноса информација у своје базе података о сваком догађају који се обавезно пријављује и, у највећој могућој мери, о сваком догађају који се добровољно пријављује, организације, државе чланице и Агенција се старају о томе да пријаве догађаја евидентираних у њиховим базама података садрже најмање следеће информације:

- 1) озбиљност
  - оштећење највишег степена,
  - степен повреде;
- 2) повреде лица
  - број повреда на тлу (са смртним исходом, озбиљне, лакше),
  - број повреда у ваздухоплову (са смртним исходом, озбиљне, лакше).

## АНЕКС II

### ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ СТРАНЕ

а) Списак заинтересованих страна којима могу да се проследе информације после одлука о сваком појединачном случају, сходно члану 11. став 4. или на основу јединствене одлуке, сходно члану 11. став 6:

1. Произвођачи: пројектанти и произвођачи ваздухоплова, мотора, елиса, делова и уређаја ваздухоплова и њихова удружења; пројектанти и произвођачи система за управљање ваздушним саобраћајем (*ATM*) и његових саставних делова; пројектанти и произвођачи система за пружање услуга у ваздушној пловидби (*ANS*) и њихових саставних делова; пројектанти и произвођачи система и опреме који се користе у контролисаној зони аеродрома;

2. Одржавање: организације укључене у одржавање и ремонт ваздухоплова, мотора, елиса, делова и уређаја ваздухоплова; у уградњу, измену, одржавање, поправку, ремонт, проверу из ваздуха или проверу исправности опреме и уређаја за ваздушну пловидбу; или укључене у одржавање или ремонт система у контролисаној зони аеродрома, њихових делова и опреме;

3. Оператери: ваздухопловне компаније и оператери и удружења ваздухопловних компанија и оператери; оператери аеродрома и удружења оператора аеродрома;

4. Пружаоци услуга у ваздушној пловидби и *ATM* специфичних функција;

5. Пружаоци аеродромских услуга: организације које се баве земаљским опслуживањем ваздухоплова, укључујући снабдевање ваздухоплова горивом, припрему листе оптерећења, утовар, одлеђивање или вучу на аеродрому, као и спасавањем и гашењем пожара или пружањем других услуга у случају опасности;

6. Организације за обуку у ваздухопловству;

7. Организације из трећих држава: националне ваздухопловне власти и надлежни органи за испитивање удеса из трећих земаља;

8. Међународне ваздухопловне организације;

9. Истраживање: јавне или приватне лабораторије, центри или субјекти за истраживање; универзитети који су укључени у истраживања или студије о безбедности у ваздухопловству.

б) Списак заинтересованих страна којима могу да се проследе информације после одлука о сваком појединачном случају сходно члану 11. ст. 4 и 5:

1. Пилоти (лично);

2. Контролори летења (лично) и друго особље *ATM/ANS* које обавља послове повезане са безбедношћу;

3. Инжењери/техничари/особље које се бави електроником у области безбедности ваздушног саобраћаја/руководиоци у области ваздухопловства или који управљају аеродромом (лично);

4. Представници струковних удружења особља које обавља послове повезане с безбедношћу.



## АНЕКС III

### ЗАХТЕВ ЗА ПРИБАВЉАЊЕ ПОДАТКА ИЗ ЕВРОПСКЕ ЦЕНТРАЛНЕ БАЗЕ ПОДАТАКА

1. Име:

Функција/положај:

Компанија:

Адреса:

Тел:

Е-пошта:

Датум:

Природа посла:

Категорија заинтересоване стране (види Анекс II Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 376/2014 Европског парламента и Савета од 3. априла 2014. године о пријављивању, анализи и праћењу догађаја у цивилном ваздухопловству:

2. Подаци који се захтевају (молимо да будете што одређенији; наведите одређени датум/период који вас занима):

3. Основ захтева:

4. Наведите сврху за коју подаци треба да се користе:

5. Датум до кога се захтевају информације:

6. Попуњени образац треба да се пошаље електронском поштом на следећу адресу: (контакт тачка)

7. Приступ подацима

Контакт тачка није дужна да омогући приступ захтеваним информацијама. Она може то да учини само ако је сасвим сигурна да је захтев у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 376/2014. Подносилац захтева обавезује себе и своју организацију да коришћење података

ограничи само за сврху коју је навео у тачки 4. Подаци који се прибаве на основу овог захтева доступни су само у сврху безбедности летења, као што је предвиђено Уредбом (ЕУ) бр. 376/2014, а не и у друге сврхе, као што су приписивање кривице или одговорности или у комерцијалне сврхе.

Подносилац захтева не сме ником да открије примљене податке без писмене сагласности контакт тачке.

Због непоштовања наведених захтева може да се забрани даљи приступ подацима из Европске централне базе података и да се уведу казне кад је то могуће.

8. Датум, место и потпис:

**Сprovedбена уредба Комисије (ЕУ) бр. 2015/1018  
од 29. јуна 2015. године о утврђивању листе којом се класификују догађаји у  
цивилном ваздухопловству који се обавезно пријављују у складу са Уредбом  
376/2014 Европског парламента и Савета**

**Члан 1.**

Детаљна класификација догађаја на коју се мора упутити приликом њиховог пријављивања посредством система обавезног пријављивања на основу члана 4. став 1. Уредбе 376/2014 дата је у Анексима I – V ове уредбе.

**Члан 2.**

Ова уредба ступа на снагу двадесетог дана од дана њеног објављивања у Службеном листу Европске уније.

Примењује се од 15. новембра 2015. године.

Ова уредба је обавезујућа у целости и непосредно се примењује у свим државама чланицама.

**Анекс I**

**ДОГАЂАЈИ У ВЕЗИ СА КОРИШЋЕЊЕМ ВАЗДУХОПЛОВА**

Напомена: Овај анекс је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са врстама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, листа догађаја из овог анекса не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

**1. ВАЗДУШНИ САОБРАЋАЈ**

**1.1 Припрема лета**

(1) Коришћење нетачних података или погрешан унос у опрему која се користи за навигацију или израчунавање перформанси, које може да угрози ваздухоплов, лица у њему или било која друга лица;

(2) превоз или покушај превоза опасне робе супротно важећим прописима, укључујући неправилно обележавање, паковање и руковање опасном робом.

**1.2. Припрема ваздухоплова**

(1) Неодговарајућа врста горива или контаминирано гориво;

(2) неспровођење, неправилно или неодговарајуће спровођење поступка одлеђивања/заштите од залеђивања.

**1.3. Полетање и слетање**

(1) Излетање ваздухоплова са рулне или полетно-слетне стазе;

- (2) стварни или могући неовлашћени излазак ваздухоплова на рулну или полетно-слетну стазу;
- (3) неовлашћено присуство ваздухоплова, возила или лица у зони завршног прилаза и полетања (*FATO-Final Approach and Take-off Area*);
- (4) свако прекинуто полетање;
- (5) немогућност да се постигну захтеване или очекиване перформансе током полетања, неуспелог прилаза или слетања;
- (6) полетање или покушај полетања, прилаз или слетање у неправилној конфигурацији;
- (7) удар репом, краком елисе (лопатица код млазног)/терминезон или гондолом мотора током полетања или слетања;
- (8) прилаз који није у складу са критеријумима оператера за стабилан прилаз;
- (9) наставак инструменталног прилаза испод објављених минимума са неадекватним визуелним референцама;
- (10) превентивно или принудно слетање;
- (11) кратко и дугачко слетање;
- (12) тврдо слетање.

#### **1.4 Све фазе лета**

- (1) Губитак контроле;
- (2) неправилан положај ваздухоплова;
- (3) одступање од задатог нивоа лета;
- (4) активирање било ког система заштите који се односи на перформансе ваздухоплова;
- (5) ненамерно одступање од намераване или задате путање које је мање од двоструко захтеване навигационе перформансе или 10 наутичких миља;
- (6) прекорачење дефинисаних ограничења ваздухоплова;
- (7) операције са нетачно подешеним висиномером;
- (8) млазни удар (*Jet blast*) или потискивање ваздуха окретањем ротора и потискивање ваздуха окретањем елисе, догађаји који су угрозили или који су могли да угрозе ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (9) погрешно тумачење података добијених од система за аутоматизовано и оптимално управљање ваздухопловом које је угрозило или је могло да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице.

#### **1.5 Друге врсте догађаја**

- (1) Ненамерно ослобађање терета или друге опреме која се носи споља;
- (2) губитак свесности о ситуацији (укључујући окружење, мод или свесност о систему, просторна и временска дезоријентација);
- (3) сваки догађај у коме људске могућности директно утичу или могу да утичу на удес или озбиљну незгоду.

## **2. ТЕХНИЧКИ ДОГАЂАЈИ**

### **2.1 Структура и системи**

- (1) Губитак било ког дела структуре ваздухоплова у лету;
- (2) отказ система;
- (3) губитак редундантности система;

- (4) цурење било ког флуида које је проузроковало опасност од пожара или могућност контаминације структуре ваздухоплова, система или опреме, који су довели или су могли довести до угрожавања ваздухоплова, лица у њему или било ког другог лица;
- (5) неисправности или кварови система за гориво који су утицали на снабдевање горивом и/или на његову дистрибуцију;
- (6) неисправност или квар било ког система за индикацију који доводе до приказа нетачних података посади;
- (7) неправилно функционисање команди лета, као што су асиметрично кретање команди или заглављене команде лета (на пример: за узгон (закрилца/преткрилца), за отпор (ваздушне кочнице), за контролу положаја ваздухоплова (крилца, кормило висине, кормило правца));

## **2.2 Погонски системи (укључујући моторе, елисе, и роторске системе) и помоћне погонске јединице (*Auxiliary Power Units - APU*)**

- (1) Квар или значајна неисправност у раду било ког дела или контролног система елисе, ротора или погонског система;
- (2) оштећење или квар главног/репног ротора или трансмисије и/или одговарајућих система;
- (3) некомандовано гашење било ког мотора или *APU*, или командовано гашење мотора у лету (на пример: *ETOPS, MEL*);
- (4) прекорачење оперативних ограничења мотора, укључујући превелики број обртаја или немогућност контролисања брзине ротације компоненти са великом брзином ротације (на пример: *APU*, ваздушни стартер, систем за хлађење (*Air Cycle Machine*), мотор ваздушне турбине, елисе или ротори);
- (5) квар или неисправно функционисање било ког дела мотора, погонске групе, *APU* или трансмисије што за последицу има једну или више следећих ствари:
  - а) систем обрнутог потиска не ради како му је командовано;
  - б) није могуће контролисати снагу, потисак или број обртаја;
  - ц) разлетање делова мотора при коме се делови/крхотине не задржавају у кућишту мотора.

## **3. ИНТЕРАКЦИЈА СА ПРУЖАЊЕМ УСЛУГА У ВАЗДУШНОЈ ПЛОВИДБИ И УПРАВЉАЊЕМ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ**

- (1) Одобрење контроле летења (*Air Traffic Control Clearance*) којим се угрожава безбедност;
- (2) дуготрајни губитак комуникације са јединицом пружаоца услуга у ваздушном саобраћају (*Air Traffic Service Unit*) или јединицом управљања ваздушним саобраћајем (*Air Traffic Management Unit*);
- (3) конфликтне инструкције различитих јединица контроле летења које могу да доведу до смањења норми раздвајања;
- (4) погрешна интерпретација радио-комуникације која је угрозила или је могла да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (5) намерно одступање од инструкције контроле летења које је угрозило или је могло да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице.

#### 4. СИТУАЦИЈЕ У СЛУЧАЈУ ОПАСНОСТИ И КРИТИЧНЕ СИТУАЦИЈЕ

- (1) Сваки догађај који води ка објављивању ванредне ситуације („*Mayday*” или „*PAN*“ објава);
- (2) свака паљевина, топљење, дим, испарења, варничење, прегревање, ватра или експлозија;
- (3) контаминирани ваздух у пилотској или путничкој кабини који угрожава или би могао да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (4) немогућност да летачка или кабинска посада спроведе поступке у случају опасности којима се опасност отклања;
- (5) коришћење опреме за поступање у ванредним ситуацијама или спровођење неуобичајених процедура које утичу на перформансе током лета или слетања;
- (6) отказ било ког система или опреме за случај опасности или спасавања, који угрожава или може да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (7) губитак контроле притиска у кабини;
- (8) критично ниска количина горива или количина резервног горива испод прописаног минимума на дестинацији;
- (9) свако коришћење кисеоника намењеног посади од стране посаде;
- (10) онеспособљеност било ког члана летачке или кабинске посаде која је проузроковала да је број овлашћених чланова посаде испод прописаног минимума;
- (11) умор посаде који утиче или може да утиче на способност посаде да безбедно обавља летачке дужности.

#### 5. СПОЉНО ОКРУЖЕЊЕ И МЕТЕОРОЛОГИЈА

- (1) Судар или непосредна опасност од судара на земљи или у ваздуху, са другим ваздухопловом, тереном или препреком (препрека обухвата и возило);
- (2) систем за избегавање судара у ваздуху (*ACAS RA - Airborne Collision Avoidance System, Resolution Advisory*);
- (3) активирање аутентичног система за упозоравање на опасно приближавање земљи као што је *GPWS (Ground Proximity Warning System)/TAWS (Terrain Awareness and Warning System)*;
- (4) удар животиња у ваздухоплов, укључујући и удар птице;
- (5) оштећење настало усисавањем страног предмета (*FOD-Foreign Object Debris*);
- (6) неочекивано лоши услови на полетно-слетној стази;
- (7) појава турбуленција у трагу другог ваздухоплова;
- (8) ометање ваздухоплова употребом ватреног оружја, ватромета, пуштањем пробних балона, осветљивањем ласерима, ласерима јаког светла, летовима беспилотних ваздухоплова, летовима ваздухопловних модела и сличним средствима;
- (9) удар грома који је довео да оштећења ваздухоплова или губитка, односно неисправности основне функције ваздухоплова;
- (10) удар града који је довео да оштећења ваздухоплова или губитка, односно неисправности основне функције ваздухоплова;
- (11) лет ваздухоплова у условима јаке турбуленције услед које је повређено неко лице у ваздухоплову или је настала потреба за провером конструкције ваздухоплова после лета;
- (12) наилазак на смицање ваздушних струја;
- (13) формирање леда које доводи до тешкоћа у управљању ваздухопловом, оштећења ваздухоплова или губитка, односно неисправности основне функције ваздухоплова;
- (14) појава вулканског пепела.

## **6. ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ**

- (1) Претња бомбом или отмица;
- (2) тешкоће у контролисању путника који су под дејством алкохола и психоактивних супстанци, насилних путника или путника неприхватљивог понашања;
- (3) откривање слепог путника.

## **Анекс II**

### **ДОГАЂАЈИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ТЕХНИЧКЕ УСЛОВЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПОПРАВКУ ВАЗДУХОПЛОВА**

#### **1. ПРОИЗВОДЊА**

Производи, делови или уређаји који су из производне организације изашли са одступањима од пројектних захтева, чија је природа таква да могу довести до потенцијално небезбедних стања утврђених од стране носиоца сертификата о типу или носиоца одобрења пројекта.

#### **2. ПРОЈЕКТОВАЊЕ**

Сваки отказ, неисправност, квар или други догађај који се односе на производ, део или уређај, који су довели или су могли довести до небезбедног стања.

Напомена: Ова листа се примењује на догађаје у вези са производима, деловима или уређајима за које се издају потврда о типу, додатна потврда о типу, европска потврда о техничком стандарду (*ETSO - European Technical Standard Order*), одобрење пројекта веће поправке или на било који други случај код кога се издаје одобрење у складу са прописом којим се уређује сертификација ваздухоплова, делова и уређаја у погледу пловидбености и заштите животне средине, као и сертификација организација за пројектовање и производњу.

#### **3. ОДРЖАВАЊЕ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ**

- (1) Озбиљно оштећење структуре (нпр. прскотине, трајна деформација, деламинација, одвајање, нагорелост, значајна истрошеност или корозија) које је уочено током одржавања ваздухоплова или компоненте;
- (2) озбиљно цурење флуида или загађење флуида (нпр. хидро уља, горива, уља, гаса или других флуида);
- (3) отказ или неисправност било ког дела мотора или погонске групе и/или трансмисије које доводи до:
  - а) разлетања делова мотора при коме се делови/крхотине не задржавају у кућишту мотора;
  - б) отказа структуре носача мотора.

- (4) Оштећење, отказ или квар елисе, који могу да доведу до одвајања елисе у лету или до одвајања било ког већег дела елисе и/или до неисправног функционисања система за управљање елисом;
- (5) оштећење, отказ или квар трансмисије главног ротора/везе, који могу да доведу до одвајања роторског склопа и/или до неисправног функционисања система за управљање ротором;
- (6) значајна неисправност система или опреме који су критични по безбедност, укључујући и систем или опрему за ванредне ситуације, за време испитивања приликом радова одржавања или немогућност да се они активирају после одржавања;
- (7) неисправно склопљене или уграђене компоненте ваздухоплова, што је уочено приликом инспекције или процедуре испитивања које нису обављане ради провере те специфичне компоненте;
- (8) погрешна процена неког озбиљног квара или озбиљно непоштовање *MEL* процедуре и процедуре за коришћење Техничке књиге ваздухоплова;
- (9) озбиљно оштећење система жичних веза на ваздухоплову (*EWIS – Electrical Wiring Interconnection System*);
- (10) сваки квар критичних компоненти са ограниченим веком употребе, који за последицу има трајно повлачење компоненте из употребе пре истицања века употребе;
- (11) употреба производа, компоненти или материјала непознатог или сумњивог порекла, или употреба неисправних критичних компоненти;
- (12) обмањујући, нетачни или недовољно применљиви подаци или процедуре за одржавање који могу да доведу до значајних грешака у одржавању, укључујући ту и питање разумевања језика;
- (13) нетачна контрола или примена података о ограничењима ваздухоплова или података о планираном одржавању;
- (14) враћање ваздухоплова у саобраћај после радова одржавања у случају да постоји било која неусаглашеност која може да угрози безбедност летења;
- (15) озбиљно оштећење ваздухоплова настало приликом обављања радова одржавања услед неправилног одржавања или услед употребе неодговарајуће или неисправне земаљске опреме због које се захтевају додатни радови одржавања;
- (16) уочено нагоревање, топљење, дим, варничење, прегревање или појава ватре;
- (17) сваки догађај код кога је људски фактор, укључујући и умор особља, директно допринео или је могао да допринесе удесу или озбиљној незгоди;
- (18) значајна неисправност, проблем с поузданошћу или поновљени случајеви недовољног квалитета снимања који се односе на системе за снимање током лета (као што су систем за записивање података о лету, систем за записивање преноса дигиталних података, систем за снимање говора у пилотској кабини) или недостатак информација које се захтевају да би се обезбедила исправност система за записивање у лету.

### Анекс III

#### ДОГАЂАЈИ У ВЕЗИ СА УСЛУГАМА У ВАЗДУШНОЈ ПЛОВИДБИ И ОДГОВАРАЈУЋОМ ИНФРАСТРУКТУРОМ

Напомена: Овај анекс је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, листа догађаја из овог анекса не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.



## 1. ДОГАЂАЈИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ВАЗДУХОПЛОВ

- (1) Судар или непосредна опасност од судара на земљи или у ваздуху између ваздухоплова и другог ваздухоплова, терена или препреке (препрека обухвата и возило), укључујући и готово контролисани лет у терен (*CFIT- Controlled flight into terrain*);
- (2) нарушавање прописаних норми раздвајања (односи се на ситуацију у којој нису спроведени прописани минимума раздвајања између ваздухоплова или између ваздухоплова и ваздушног простора);
- (3) неодговарајуће раздвајање (у недостатку прописаних минимума раздвајања, ситуација у којој је уочено да су ваздухоплови преблизу један другом да би пилоти могли да спроведу безбедно раздвајање);
- (4) систем за избегавање судара у ваздуху (*ACAS RA*);
- (5) удар животиња у ваздухоплов, укључујући и удар птице;
- (6) излетање ваздухоплова са рулне или полетно-слетне стазе;
- (7) стварни или могући неовлашћени излазак ваздухоплова на рулну или полетно-слетну стазу;
- (8) неовлашћено присуство ваздухоплова, возила или лица у зони завршног прилаза и полетања (*FATO*);
- (9) одступање ваздухоплова од одобрења контроле летења;
- (10) одступање ваздухоплова од одговарајућих прописа о управљању ваздушним саобраћајем (*ATM-Air Traffic Management*):
  - (а) одступање ваздухоплова од примењивих објављених поступака управљања ваздушним саобраћајем;
  - (б) повреда ваздушног простора, укључујући неовлашћени улазак у ваздушни простор;
  - (ц) одступање од ношења и коришћења опреме ваздухоплова повезане са управљањем ваздушним саобраћајем, а која је обавезна на основу примењивих прописа.
- (11) Догађаји прузроковани забуном у вези са позивним знаком ваздухоплова.

## 2. ДЕГРАДАЦИЈА ИЛИ ПОТПУНИ ГУБИТАК УСЛУГА ИЛИ ФУНКЦИЈА

- (1) Немогућност пружања услуга управљања ваздушним саобраћајем или немогућност вршења функција управљања ваздушним саобраћајем:
  - (а) немогућност пружања услуга у ваздушном саобраћају или вршења функција услуга у ваздушном саобраћају;
  - (б) немогућност пружања услуга управљања ваздушним простором или вршења функције управљања ваздушним простором;
  - (ц) немогућност пружања услуга управљања протоком ваздушног саобраћаја и капацитетом или вршења функције управљања протоком ваздушног саобраћаја и капацитетом.
- (2) Недостатак информације или нетачне, оштећене, неадекватне информације или информације које доводе у заблуду, од стране било које службе подршке (нпр: услуге у ваздушном саобраћају (*ATS-Air Traffic Service*), аутоматско емитовање терминалних информација (*ATIS-Automatic Terminal Information Service*), ваздухопловне метеоролошке услуге, навигационе базе података, мапе, карте, услуге ваздухопловног информисања (*AIS-Aeronautical information service*), приручници), укључујући и информације које се односе на лоше стање површине полетно-слетне стазе;
- (3) губитак услуге комуникације;

- (4) губитак услуге надзора;
- (5) губитак услуге или функције обраде и дистрибуције података;
- (6) губитак услуге навигације;
- (7) грешка сигурносних система управљања ваздушним саобраћајем која је имала или је могла имати утицај на безбедно пружање услуга;
- (8) значајно преоптерећење сектора/позиције које доводи до потенцијалног нарушавања пружања услуга у ваздушном саобраћају;
- (9) нетачан пријем или погрешно тумачење значајних порука у комуникацији, укључујући недостатак разумевања језика који се користи, кад је то имало или је могло имати директан утицај на безбедно пружање услуга;
- (10) дужи губитак комуникације са ваздухопловом или са другом јединицом за пружање услуга у ваздушном саобраћају.

### **3. ОСТАЛИ ДОГАЂАЈИ**

- (1) Објављивање ванредне ситуације („MAYDAY” или „PAN” објава);
- (2) значајно ометање пружања услуга у ваздушној пловидби (*ANS-Air Navigation Services*) (нпр. емитовање радио станица у *FM* опсегу, ометање рада система за инструментално слетање (*ILS-Instrument Landing Sistem*), ометање рада *VOR (VOR-VHF Omni Directional Radio Range)* уређаја и комуникација);
- (3) ометање лета ваздухоплова, ометање рада јединице за пружање услуга у ваздушном саобраћају или ометање радио-комуникације ватреним оружјем, пиротехничким средствима (ватромет), везаним змајевима, осветљивањем ласерима, ласерима јаког светла, беспилотним ваздухопловима или на сличан начин;
- (4) испуштање горива;
- (5) претња бомбом или отмица;
- (6) умор који утиче или би могао да утиче на могућности за безбедно обављање дужности у ваздушној пловидби и ваздушном саобраћају;
- (7) сваки догађај када је људско деловање директно допринело или је могло да допринесе удесу или озбиљној незгоди.

## **Анекс IV**

### **ДОГАЂАЈИ У ВЕЗИ СА АЕРОДРОМИМА И ЗЕМАЉСКИМ СЛУЖБАМА**

#### **1. УПРАВЉАЊЕ БЕЗБЕДНОШЋУ НА АЕРОДРОМУ**

Напомена: Овај анекс је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, листа догађаја из овог анекса не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

##### **1.1. Догађаји у вези са ваздухопловима и препрекама**

- (1) Судар или непосредна опасност од судара на земљи или у ваздуху, ваздухоплова с другим ваздухопловом, тереном или препреком (препрека обухвата и возило);
- (2) удар животиња у ваздухоплов, укључујући и удар птице;

- (3) излетање ваздухоплова са рулне или полетно-слетне стазе;
- (4) стварни или могући неовлашћени излазак ваздухоплова на рулну или полетно-слетну стазу;
- (5) неовлашћено присуство ваздухоплова, возила или лица у зони завршног прилаза и полетања (*FATO*) или излетање ваздухоплова из зоне завршног прилаза и полетања (*FATO*);
- (6) одступање ваздухоплова или возила од добијених одобрења, упутства или ограничења током рада на маневарским површинама аеродрома (на пример: погрешна полетно-слетна стаза, рулна стаза или део аеродрома чија је употреба ограничена);
- (7) страни предмет (*FOD*) на маневарским површинама који је угрозио или је могао да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (8) препреке на аеродрому или у близини аеродрома које нису објављене у Зборнику ваздухопловних информација (*AIP – Aeronautical Information Publication*) или у *NOTAM* (*Notice to Airmen*) и/или које нису правилно обележене или осветљене;
- (9) ометање при изгуравању (*push-back*), вожњи уназад (*power-back*) или рулању проузроковано возилима, опремом или лицима;
- (10) путници или неовлашћена лица остављена на платформи без надзора;
- (11) догађаји повезани са ударом млаза мотора или са јаким струјањем проузрокованим радом ротора или елисе;
- (12) објављивање ванредне ситуације („*MAYDAY*” или „*PAN*” објава).

## 1.2 Погоршање или потпуни губитак услуга или функција

- (1) Губитак комуникације или неуспешна комуникације између:
  - (а) аеродрома, возила или земаљског особља и јединице пружаоца услуга у ваздушној пловидби или јединице пружаоца услуга управљања платформом;
  - (б) јединице пружаоца услуга управљања платформом и ваздухоплова, возила или јединице пружаоца услуга у ваздушној пловидби;
- (2) значајан отказ, неисправност или квар опреме или система на аеродрому, због чега је дошло до угрожавања или је могло доћи до угрожавања ваздухоплова или лица у ваздухоплову;
- (3) значајни недостаци у вези светала, ознака или знакова на аеродрому;
- (4) отказ система за упозоравање у случају ванредне ситуације на аеродрому;
- (5) спасилачко-ватрогасна служба није доступна у складу са примењивим захтевима.

## 1.3 Остали догађаји

- (1) Пожар, дим и експлозије у аеродромским уређајима и објектима или њиховој близини, као и опреми, због чега је дошло или је могло да дође до угрожавања ваздухоплова, лица у ваздухоплову и других лица;
- (2) догађаји у вези са обезбеђивањем на аеродрому (на пример: незаконит улазак, саботажа, претња бомбом);
- (3) необавештавање о значајним променама које се односе на услове рада аеродрома због чега је дошло или је могло да дође до угрожавања ваздухоплова, лица у ваздухоплову и других лица;
- (4) изостанак, неправилан или неодговарајући поступак одлеђивања/заштите од залеђивања ваздухоплова;
- (5) цурење великих количина горива у току операције пуњења ваздухоплова горивом;
- (6) пуњење контаминираног горива или неодговарајуће врсте горива или других основних флуида у ваздухоплов (укључујући кисеоник, азот, уље и воду за пиће);

- (7) погрешно поступање при лошим условима на површини полетно-слетне стазе;
- (8) сваки догађај када је људско деловање директно допринело или је могло да допринесе несрећи или озбиљној незгоди.

## **2. ПРИХВАТ И ОТПРЕМА ВАЗДУХОПЛОВА**

Напомена: Овај одељак је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, листа догађаја из овог анекса не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

### **2.1. Догађаји у вези са ваздухопловом и аеродромом**

- (1) Судар или непосредна опасност од судара на земљи или у ваздуху, ваздухоплова с другим ваздухопловом, тереном или препреком (препрека обухвата и возило);
- (2) неовлашћени излазак ваздухоплова на полетно-слетну стазу или рулну стазу;
- (3) излетање ваздухоплова са рулне или полетно-слетне стазе;
- (4) значајна контаминација структуре, система и опреме ваздухоплова која је проузрокована превозом пртљага, поште или терета;
- (5) ометање при изгуравању (*push-back*), вожњи уназад (*power-back*) или рулању проузроковано возилима, опремом или лицима;
- (6) страни предмет (*FOD*) на маневарским површинама који је угрозио или је могао да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (7) путници или неовлашћена лица остављене на платформи без надзора;
- (8) пожар, дим, експлозије у аеродромским уређајима и објектима или њиховој близини, као и опреми, због чега је дошло или је могло да дође до угрожавања ваздухоплова, лица у њему или било ког другог лица;
- (9) догађаји у вези са обезбеђивањем на аеродрому (на пример: незаконит улазак, саботажа, претња бомбом).

### **2.2. Погоршање или потпуни губитак услуга или функција**

- (1) Губитак комуникације или неуспешна комуникација са ваздухопловом, возилом, јединицом пружаоца услуга у ваздушној пловидби или јединицом пружаоца услуга управљања платформом;
- (2) значајан отказ, неисправност или квар опреме или система на аеродрому, због чега је дошло или је могло да дође до угрожавања ваздухоплова или лица у ваздухоплову;
- (3) значајни недостаци у вези светала, ознака или знакова на аеродрому.

### **2.3. Посебни догађаји у вези са земаљским опслуживањем**

- (1) Неправилан прихват и отпрема или укрцавање путника, пртљага, поште или терета, који би могли знатно да утичу на масу и/или положај тежишта ваздухоплова (укључујући значајне грешке у прорачуну оптерећења);
- (2) опрема за укрцавање/искрцавање у/из ваздухоплова је уклоњена што је довело до угрожавања лица у ваздухоплову;

- (3) неисправно смештање или обезбеђивање пртљага, поште или терета које би на било који начин могло да угрози ваздухоплов, опрему или лица у ваздухоплову или да омета евакуацију у случају нужде;
- (4) превоз, покушај превоза или руковање опасном робом који су утицали или би могли да утичу на безбедност операција или да доведу до небезбедне ситуације (на пример: удес или озбиљна незгода повезана с опасном робом, како је дефинисано у Техничким инструкцијама за безбедан превоз опасне робе ваздушним путем;
- (5) непоштовање одредаба у вези са упаривањем пртљага и путника;
- (6) непоштовање захтеваних поступака земаљског опслуживања и сервисирања ваздухоплова, посебно у погледу одлеђивања, снабдевања горивом или поступака утовара, укључујући неправилно постављање или уклањање опреме;
- (7) цурење великих количина горива у току пуњења ваздухоплова горивом;
- (8) пуњење неодговарајућом количином горива која би могла знатно да утиче на долет, перформансе, положај тежишта или структурну чврстоћу ваздухоплова;
- (9) пуњење контаминираним горивом или неодговарајуће врсте горива или других основних флуида у ваздухоплов (укључујући кисеоник, азот, уље и воду за пиће);
- (10) отказивање, неисправан рад или квар опреме која се користи за земаљско опслуживање што је довело или је могло да доведе до оштећења ваздухоплова (на пример: руда за вучу или земаљски извор напајања ваздухоплова електричном енергијом (*GPU – Ground Power Unit*));
- (11) изостанак, неправилан или неодговарајући поступак одлеђивања/заштите од залеђивања ваздухоплова;
- (12) оштећење ваздухоплова опремом за земаљско опслуживање или возилима, укључујући претходно непријављено оштећење;
- (13) сваки догађај када је људско деловање директно допринело или је могло да допринесе удесу или озбиљној незгоди.

## Анекс V

### **ДОГАЂАЈИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ВАЗДУХОПЛОВЕ КОЈИ НИСУ СЛОЖЕНИ МОТОРНИ ВАЗДУХОПЛОВИ, УКЉУЧУЈУЋИ ЈЕДРИЛИЦЕ И ВАЗДУХОПЛОВЕ ЛАКШЕ ОД ВАЗДУХА**

За потребе овог анекса:

- (а) ваздухоплови који нису сложени моторни ваздухоплови су сви ваздухоплови, изузев оних који су дефинисани у члану 3. тачка (ј) Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008;
- (б) једрилица је једрилица из члана 2. тачка 117) Спроведбене уредбе Комисије 923/2012;
- (ц) ваздухоплови лакши од ваздуха су ваздухоплови из ML10. Одељка „Дефиниције појмова коришћене у овом попису” прилога Директиве 2009/43/ЕЗ Европског парламента и Савета.

### **1. ВАЗДУХОПЛОВИ КОЈИ НИСУ СЛОЖЕНИ МОТОРНИ ВАЗДУХОПЛОВИ, ИЗУЗЕВ ЈЕДРИЛИЦА И ВАЗДУХОПЛОВА ЛАКШИХ ОД ВАЗДУХА**

Напомена: Овај одељак је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, листа догађаја из овог анекса не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

## 1.1 Ваздушни саобраћај

- (1) Ненамеран губитак контроле;
- (2) слетање ван предвиђене области за слетање;
- (3) немогућност да се постигну захтеване или очекиване перформансе током полетања, неуспелог прилаза или слетања;
- (4) неовлашћени излазак на полетно-слетну стазу;
- (5) излетање ваздухоплова са полетно-слетне стазе;
- (6) сваки лет који је обављен ваздухопловом који није пловидбен или за који није обављена припрема за лет, чиме је дошло или је могло да дође до угрожавања ваздухоплова, путника и посаде и трећих лица;
- (7) ненамеран лет у метеоролошким условима за инструментално летење (*IMC- Instrument meteorological condition*) ваздухоплова који није сертификован за инструментално летење (*IFR – Instrument Flight Rules*) или пилота који не поседује овлашћење за инструментално летење, чиме је угрожен или је могао да буде угрожен ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (8) ненамерно ослобађање терета (примењује се само на комерцијално летење, у складу са чланом 3) под i) Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008).

## 1.2 Технички догађаји

- 1) Неуобичајено јаке вибрације (нпр. крилаца или нестабилне осцилације („flutter”)) крилаца или кормила висине или елисе);
- 2) било која команда лета не функционише исправно или је неповезана;
- 3) квар или значајно нарушавање структуре ваздухоплова;
- 4) губитак било ког дела структуре ваздухоплова или било ког уграђеног дела током лета;
- 5) квар мотора, ротора, елисе, система за гориво или неког другог основног система;
- 6) цурење било ког флуида које је за последицу имало опасност од пожара или могућу опасну контаминацију структуре ваздухоплова, система или опреме или ризик за путнике.

## 1.3 Интеракција са пружањем услуга у ваздушној пловидби и управљањем ваздушним саобраћајем

- (1) Интеракција са пружањем услуга у ваздушној пловидби (нпр. неправилно пружена услуга, контрадикторна комуникација или одступање од одобрења), која је угрозила или је могла да угрози ваздухоплов/једрилицу/ваздухоплов лакши од ваздуха, лица у њему или било које друго лице;
- (2) повреда ваздушног простора.

## 1.4 Ванредне и друге критичне ситуације

- (1) Сваки догађај који води проглашењу ванредне ситуације;
- (2) пожар, експлозија, дим, отровни гасови или отровна испарења у ваздухоплову;
- (3) онеспособљеност пилота што доводи до немогућности да се обави дужност.

## 1.5 Спољно окружење и метеорологија

- (1) Судар на земљи или у ваздуху са другим ваздухопловом, тереном или препреком (препрека обухвата и возило);

- (2) непосредна опасност од судара на земљи или у ваздуху, са другим ваздухопловом, тереном или препреком (препрека обухвата и возило) која захтева маневар избегавања у случају опасности како би се судар избегао;
- (3) удар животиње, укључујући удар птице, због којег је настала штета на ваздухоплову или губитак или квар било ког основног система;
- (4) ометање ваздухоплова употребом ватреног оружја, ватромета, пуштањем пробних балона, ласерским осветљењем, летовима беспилотних ваздухоплова, летовима ваздухопловних модела и сличним средствима;
- (5) удар грома који је довео да оштећења ваздухоплова или губитка, односно неисправности, неке основне функције ваздухоплова;
- (6) лет ваздухоплова у условима јаке турбуленције услед које је неко лице у ваздухоплову повређено или је настала потреба за провером конструкције ваздухоплова после лета;
- (7) залеђивање, укључујући и залеђивање карбуратора, које је угрозило или је могло да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице.

## **2. ЈЕДРИЛИЦЕ**

Овај одељак је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, наведена листа догађаја не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

### **2.1. Ваздушни саобраћај**

- (1) Ненамеран губитак контроле;
- (2) сваки догађај када пилот једрилице није могао да отпусти сајлу витла или сајлу за вучу авиона или је то морао да уради спровођењем процедуре у случају ванредне ситуације;
- (3) свако отпуштање сајле витла или сајле за вучу авиона које је угрозило или је могло да угрози једрилицу, лица у једрилици или било које друго лице;
- (4) у случају једрилице са моторним погоном, отказ мотора током полетања;
- (5) сваки лет који се обавља једрилицом која није пловидбена или за коју је непотпуна припрема лета угрозила или је могла да угрози једрилицу, лица у једрилици или било које друго лице.

### **2.2 Технички догађаји**

- 1) Неуобичајено јаке вибрације (нпр. крилаца или нестабилне осцилације („flutter”)) крилаца или кормила висине или елисе код моторне једрилице);
- 2) свака команда лета која не ради исправно или је неповезана;
- 3) квар или значајно нарушавање структуре једрилице;
- 4) губитак било ког дела структуре једрилице или било ког уграђеног дела током лета.

### **2.3 Интеракција са пружањем услуга у ваздушној пловидби и управљањем ваздушним саобраћајем**

- (1) Интеракција са пружањем услуга у ваздушној пловидби (нпр. неправилно пружена услуга, контрадикторна комуникација или одступање од одобрења) која је угрозила или је могла да угрози једрилицу, лица у једрилици или било које друго лице;

(2) повреда ваздушног простора.

## **2.4 Ванредне и друге критичне ситуације**

- (1) Сваки догађај који води проглашењу ванредне ситуације;
- (2) свака ситуација у којој не постоји безбедно место за слетање;
- (3) ватра, експлозија, дим или отровни гасови или испарења у једрилици;
- (4) онеспособљеност пилота што доводи до немогућности да се обави дужност.

## **2.5. Спољно окружење и метеорологија**

- (1) Судар на земљи или у ваздуху, са ваздухопловом, тереном или препреком (препрека обухвата и возило);
- (2) непосредна опасност од судара на земљи или у ваздуху са ваздухопловом, тереном или препреком, која захтева маневар избегавања како би се избегао судар;
- (3) ометање једрилице употребом ватреног оружја, ватромета, пуштањем пробних балона, ласерским осветљењем, летовима беспилотних ваздухоплова, летовима ваздухопловних модела и сличним средствима;
- (4) удар грома који је довео да оштећења једрилице.

## **3. ВАЗДУХОПЛОВИ ЛАКШИ ОД ВАЗДУХА (БАЛОНИ И ВАЗДУШНИ БРОДОВИ)**

Напомена: Овај одељак је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, наведена листа догађаја не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

### **3.1 Ваздушни саобраћај**

- (1) Сваки лет који се спроводи ваздухопловом лакшим од ваздуха, који није пловидбен или за који није урађена потпуна припрема, а који је угрозио или је могао да угрози ваздухоплов лакши од ваздуха, лица у њему или било које друго лице;
- (2) ненамерно трајно гашење пилотског светла.

### **3.2 Технички догађаји**

- (1) Отказ било ког од следећих делова или управљачких јединица: потопна цев боце за гас, ременица за управљање куполом, конопац за управљање, конопац за везивање, заптивка вентила на горионику, заптивка вентила на боци за гас, алка, оштећење на цревима за довод гаса, узгонски гасни вентил, купола или балонета, вентилатор, сигурносни вентил за притисак (гасни балон), витло (за гасне балоне који су везани за земљу);
- (2) значајно отицање или губитак узгонског гаса (на пример: порозност, немогућност затварања вентила за узгонски гас).



### **3.3 Интеракција са пружањем услуга у ваздушној пловидби и управљањем ваздушним саобраћајем**

- (1) Интеракција са пружањем услуга у ваздушној пловидби (нпр. неправилно пружена услуга, контрадикторна комуникација или одступање од одобрења) која је угрозила или је могла да угрози ваздухоплов лакши од ваздуха, лица у њему или било које друго лице;
- (2) повреда ваздушног простора.

### **3.4 Ванредне и друге критичне ситуације**

- (1) Сваки догађај који води проглашењу ванредне ситуације;
- (2) ватра, експлозија, дим или отровни гасови или испарења у ваздухоплову лакшем од ваздуха (изузев нормалног рада горионика);
- (3) искакање посаде и путника из корпе или гондоле ваздухоплова лакшег од ваздуха;
- (4) онеспособљеност пилота што доводи до немогућности да се обави дужност;
- (5) ненамерно подизање или вучење посаде на земљи, које може довести до смртног случаја или повреде лица.

### **3.5 Спољно окружење и метеорологија**

- (1) Судар на земљи или у ваздуху са ваздухопловом, тереном или препреком (препрека обухвата и возило) који је угрозио или је могао да угрози ваздухоплов лакши од ваздуха, посаду и путнике или било које друго лице;
- (2) ометање ваздухоплова лакшег од ваздуха, употребом ватреног оружја, ватромета, пуштањем пробних балона, ласерским осветљењем, летовима беспилотних ваздухоплова, летовима ваздухопловних модела и сличним средствима;
- (3) непредвиђено погоршање временских услова које је довело или је могло да доведе до угрожавања ваздухоплова лакшег од ваздуха, посаде и путника у њему или било ког другог лица.